

Q-feber

Hvad er Q-feber

Q-feber forårsages af bakterien *Coxiella burnetii*. Sygdommen er en zoonose, dvs. at den kan smitte fra dyr til mennesker. Bakterien kan bl.a. findes hos kvæg, får og geder. Bortset fra ganske få lande findes sygdommen over hele verden. Man ved ikke hvor udbredt smitten er i danske kvægbesætninger. Mange besætninger kan være smittede, uden det er erkendt.

Q-feber hos dyr

De fleste smittede dyr viser ingen symptomer. De små drøvtyggere er mest følsomme, og i tilfælde med symptomer kan man se aborter, dødfødt eller svagfødt afkom, tilbageholdte efterbyrder, børbetændelse og reproduktionsproblemer. Dyr kan udvikle sig til raske smittebærere. Det betyder, at når bakterien først er kommet ind i en besætning, kan den blive der i mange år.

Der er ingen velbeskrevet behandling af dyrene, men hygiejniske foranstaltninger kan mindske smittespredningen.

Q-feber hos mennesker

Den største risiko ved smitte i besætningen med *Coxiella burnetii* er, at den kan overføres til mennesker. De fleste – 60 % af de smittede, får ingen symptomer, men omkring 40 % bliver syge. Langt hovedparten oplever et mildt forløb med influenzalignende symptomer i form af feber, hovedpine, træthed og muskelsmerter. Gravide, som smittes, risikerer at abortere.

Hos omkring 5 % af dem, som bliver syge, er tilstanden hospitalskrævende og kan blive kronisk og være alvorlig, hvis den ikke behandles. Her kan symptomerne være træthed, åndenød, ledhævelser, meget væske i kroppen, lungebetændelse, leverbetændelse, feber – og i sjældne tilfælde betændelse i hjerte eller hjerne.

Q-feber hos mennesker kan behandles med antibiotika.

Landmænd med kvæg, får eller geder samt inseminører, dyrlæger og slagteriarbejdere har en øget risiko for at blive smittet.

Sådan smitter Q-feber

Bakterien spredes især gennem mikroskopiske dråber og støv fra efterbyrd, flåd fra livmoderen, fostervæske og aborterede fostre. Smitteoptagelsen sker altovervejende ved indånding, og bakterien er den vej meget smitsom. I sjældnere tilfælde kan den også smitte ved indtagelse af upasteuriseret mælk. Bakterien kan kun opformere sig i dyrene, men den er meget modstandsdygtig og kan overleve i omgivelserne i flere år.

Læs mere om Q-feber på:

www.lr.dk/q-feber • www.bioberedskab.dk/agens/q-feber/q-feber.html
www.qfever.org • www.ssi.dk/sw15010.asp

Q-feber

Fornuftige forholdsregler

Man bør være opmærksom på symptomer på Q-feber hos sig selv eller hos dyrene. Hos dyrene kan det f.eks. være, at man oplever et forøget antal aborter eller andre reproduktionsproblemer.

- Søg læge, hvis du får influenzalignende symptomer i mere end fem dage. Bed om at blive undersøgt for Q-feber.
- Tætsiddende åndedrætsværn i klasse 3 kan være fornuftigt ved fødselshjælp og afløsning af efterbyrder
- Skaf fødselsmateriale af vejen, da det kan være med til at sprede eventuel smitte. Brænd efterbyrd og fosterhinder eller grav det forsvarligt ned.
- Gravide og folk med hjerte-karproblemer eller andre svære, kroniske sygdomme bør undgå fødselsituationer og kontakt til fødselsmateriale i stalden.
- Drik ikke upasteuriseret mælk fra besætningen
- Q-feber er anmeldeligt. Derfor skal dyrlægen kontaktes, hvis du har mistanke om Q-feber i besætningen.

Mistænkt eller smittet besætning – hvad sker der?

Smitten kan konstateres i besætningen ved blodprøver for antistoffer eller ved påvisning i abortmateriale eller efterbyrder.

Hvis der findes positive prøver i besætningen vil Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen blive orienteret. Det kan ske, at embedslægen anbefaler familie, medarbejdere og andre med kontakt til besætningen at blive undersøgt, hvis dyrene findes positive.

Fund af Q-feber i en besætning medfører ikke nogen restriktioner for besætningen eller lokalområdet. Besætningen vil heller ikke komme under offentligt tilsyn.

På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at sanere for Q-feber, da der stadig er mange uafklarede forhold og mangel på viden om sygdommen. Q-feber er ikke omfattet af kvægbrugets erstatningsordninger.

Det gør Dansk Kvæg

Dansk Kvægs vigtigste opgave er at rådgive og informere omkring smitten fra dyr til mennesker. Det gør vi i samarbejde med myndighederne og Statens Seruminstitut. Udlandet har større erfaring i at håndtere Q-feber. Derfor har vi bl.a. indledt et samarbejde med et hollandsk forskningslaboratorium om udveksling af forskningsresultater på Q-feber. Danske forskningsinstitutioner planlægger desuden undersøgelser i Danmark, bl.a. med henblik på at få afklaret, hvor stor en andel af de danske kvægbesætninger, der er smittede. Det skal også undersøges om sygdommen medvirker til reproduktionsproblemer hos køer.

Spørg os

Hvis du har spørgsmål om Q-feber, kan du kontakte Dansk Kvægs Afdeling for Veterinære Forhold og Råvarekvalitet på tlf. 8731 2000.

Læs mere om Q-feber på:

www.lr.dk/q-feber • www.bioberedskab.dk/agens/q-feber/q-feber.html
www.qfever.org • www.ssi.dk/sw15010.asp